

**REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJICA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**

Ev. broj: PRS 15-07/16-05

Ur. broj: 12-16-02

Zagreb, 12. rujna 2016.

**Sveučilište u Zagrebu – Hrvatski studiji
Filozofski fakultet družbe Isusove
Jordanovac 110
10000 Zagreb
n/p prof. dr. sc. Ivana Šestaka, dekana**

Predmet: Pritužba na skriptu „Razumijevanje Islama“ koja se koristi u sklopu poduke o Islamu na Filozofskom fakultetu družbe Isusove – očitovanje, traži se; preporuka, daje se

Poštovani gospodine Šestak,

Zaprimili smo pritužbu u kojoj se izražava sumnja na diskriminaciju temeljem spolne orijentacije, a odnosi se na knjigu „Razumijevanje Islama“ (Zagreb, 2010. - <http://documents.tips/search/?q=Razumijevanje-Islama>). Knjiga se, prema dostupnim informacijama, koristi kao skripta za internu uporabu studenata 3. godine Filozofskog fakulteta družbe Isusove (dalje u tekstu: Fakultet) u sklopu studija „Filozofija“ i „Religijske znanosti“. Autor knjige, dr. sc. Aziz Hasanović, ujedno je i vanjski suradnik - predavač o Islamu na Fakultetu.

U pritužbi se skreće pažnja na dvije stranice (str. 97. i 98.) skripte u kojima se govori o odnosu Islama prema homoseksualnosti te se izdvajaju sljedeći dijelovi kao sporni:

Ovo ružno djelo predstavlja izopačenje i degeneraciju prirode čovjeka i uranjanje u kaljužu prljavštine i nečistoće, zatim obezvređenje i sramotu muškosti i muževnosti kao i kriminalni akt i atak na pravo ženstvenosti.

Rasprostranjenost ove prljave rabote u društvu upropaštava život onih koji se tome odaju i potpuno ih zarobljava u toj mjeri da oni zaboravljaju na sve moralne norme, ustaljene običaje i ukuse.

Islamski pravnici nemaju jedinstveno mišljenje u pogledu kazne za počinioce ovog razvrata. Da li će se na njih primijeniti kazna za preljub haddu'z-zina, hoće li se aktivni i pasivni sudionik u tome pogubiti, kakvim sredstvom će se likvidirati: sabljom, spaljivanjem ili bacanjem sa vrha zidina...?

Ovakva strogost, koja možda izgleda okrutna i surova, ima prvenstveni cilj čišćenje islamskog društva od ovih razarajuće štetnih mikroba i bakterija, od kojih se može izroditi samo propast i uništenje.

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova je, sukladno odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, dalje u tekstu: Zakon), neovisno tijelo nadležno za suzbijanje

diskriminacije temeljem spola, bračnog i obiteljskog statusa te spolne orijentacije. Sukladno čl.19.st.2.al.1 i al.3. Zakona, Pravobraniteljica zaprima prijave svih fizičkih i pravnih osoba vezane uz diskriminaciju u području ravnopravnosti spolova te poduzima radnje ispitivanja pojedinačnih prijava do pokretanja sudskog spora. Prema članku 22. st.2. Zakona, Pravobraniteljica razmatra slučajeve kršenja načela ravnopravnosti spolova, slučajeve diskriminacije prema pojedincima ili grupama pojedinaca koje su počinila tijela državne uprave, jedinice tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave i druga tijela s javnim ovlastima, zaposleni u tim tijelima i druge pravne i fizičke osobe.

U okviru navedenih ovlasti, izvršili smo uvid u predmet pritužbe te uočili da se u skripti homoseksualnost naziva sljedećim izrazima: *društvena pošast; ružno djelo koje predstavlja izopačenje i degeneraciju prirode čovjeka i uranjanje u kaljužu prljavštine i nečistoće; prljava rabota u društvu koja upropaštava život onih koji se tome odaju i potpuno ih zarobljava u toj mjeri da oni zaboravljaju na sve moralne norme, ustaljene običaje i ukuse; odvratan porok; prljavi i ružni strogo zabranjeni čin; veliki grijeh; vrsta deformacije i grijeha; čišćenje islamskog društva od ovih razarajuće štetnih mikroba i bakterija, od kojih se može izroditi samo propast i uništenje.*

Prilikom razmatranja predmeta pritužbe, u obzir svakako treba uzeti da pozitivni propisi Republike Hrvatske strogo zabranjuju nepovoljno postupanje temeljem seksualne orijentacije u pogledu pristupa svim dobrima, uslugama i prilikama koje hrvatsko društvo pruža svojim građanima i građankama. Nacionalni i međunarodni propisi nalažu tretiranje različitih spolnih orijentacija s uvažavanjem, a osobama istospolne seksualne orijentacije jamče pravo da ne smiju biti izložene neugodnom, neprijateljskom, ponižavajućem ili uvredljivom postupanju. To je zajamčeno Zakonom o ravnopravnosti spolova, Zakonom o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08 i 112/12), Rezolucijom Europskog parlamenta o planu EU protiv homofobije i diskriminacije na temelju spolne orijentacije i rodnog identiteta (2013/2183(INI)), Rezolucijom Europskog parlamenta o homofobiji u Europi (P6_TA(2006)0018), Preporukom CM/Rec(2010)5 Odbora ministara/ ministrice Vijeća Europe o mjerama za suzbijanje diskriminacije na osnovu spolne orijentacije ili rodnog identiteta i drugim relevantnim propisima. Osim toga, govor mržnje usmjeren prema skupini ljudi zbog njihovog spolnog opredjeljenja je kazneno djelo sukladno članku 325. Kaznenog zakona (NN 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15).

Pravobraniteljica je svjesna pravnog okvira koji vjerskim zajednicama jamči slobodu podučavanja vjerskog nauka - u ovom konkretnom slučaju islamskog vjerskog nauka u skladu s Ugovorom između Vlade Republike Hrvatske i Islamske zajednice u Hrvatskoj o pitanjima od zajedničkog interesa (NN 196/03, 86/14 i 46/16). Međutim, također treba uzeti u obzir da se u ovom slučaju taj nauk odvija u sklopu visokog učilišta Republike Hrvatske (Filozofski fakultet družbe Isusove) koje, iako je osnovano od strane vjerske zajednice, ima prava i obveze kao i sva druga visoka učilišta u Republici Hrvatskoj te mora djelovati poštujući odredbe zakonodavstva Republike Hrvatske, sukladno članku 15. Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima (NN 3/97 i 8/97) i članku 52. st.1. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07 - OUSRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 - O, RUSRH i 60/15 - OUSRH). Osim toga, člankom 3. st.1. i člankom 4. Zakona o pravnom položaju vjerskih zajednica (NN 83/02)

propisano je da vjerska zajednica u promicanju vjere i drugom svom djelovanju ne smije širiti netrpeljivost i predrasude te ne smije djelovati sa sadržajem i načinom očitovanja vjere koji su protivni pravnom poretku ili na štetu prava i sloboda građana.

Na sve navedeno Vam skrećem pozornost iz razloga što je izričaj koji se koristi prilikom obrađivanja teme homoseksualnosti u skripti „Razumijevanje Islama“ u velikom odstupanju od ranije navedenih anti-diskriminacijskih propisa, a istovremeno nije razvidno da ulazi u oblik očitovanja vjere koji bi to odstupanje opravdavao. Naime, osobe istospolne orijentacije opisuje se na izrazito dehumaniziran način u kontekstu bakterije koja prenosi zaraznu bolest, te se uz izraze „ružno“, „prljavo“, „odvratno“ i dr. ustvrđuje da te osobe *zaboravljaju na sve moralne norme*. Osim toga, cijela homoseksualnost svodi se isključivo na spolni čin između osoba istog spola zanemarujući pritom sve druge aspekte javnog i privatnog života u okviru stvarnog značenja tog pojma koji podrazumijeva prije svega fizičku, afektivnu i romantičnu privlačnost prema osobama istog spola, te činjenicu da je spolni čin stvar izbora svakog/svake pojedinca/pojedinke koji/koja ga može, ali i ne mora prakticirati.

Slijedom svega navedenoga, molim Vas da mi temeljem čl.25. st.1. Zakona o ravnopravnosti spolova dostavite očitovanje o tome jesu li izrazi koji se koriste prilikom opisa homoseksualnosti u skripti „Razumijevanje Islama“ djelo autora skripte ili su preuzeti iz neke od knjiga koje se navode kao literatura na kraju skripte (te ako jesu, iz koje). Osim toga, temeljem čl.23. st.1. Zakona o ravnopravnosti spolova dajem Vam p r e p o r u k u da se u skriptu u dijelu koji govori o homoseksualnosti uvrsti napomena da su građani/ke homoseksualne, biseksualne i transseksualne (LGBT) orijentacije jednako vrijedni dio pluralističkog društva Republike Hrvatske temeljem Ustava RH.

Molim Vas da mi traženo očitovanje i obavijest o Vašem postupanju u skladu s preporukom dostavite u roku od 30 dana od dana primitka zahtjeva, u skladu s člankom 23. st.2. Zakona o ravnopravnosti spolova.

S poštovanjem,

**PRAVOBRANITELJICA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**

Višnja Ljubičić, dipl. iur.

Dostaviti:

- naslov
- arhiva

Na znanje:

- Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj, Tomašićeva 12, 10000 Zagreb, n/r Aziz Hasanović, predsjednik
- pritužitelju

Preobraženska 4/I
10 000 Zagreb
Hrvatska

tel: ++385 (0)1 48 48 100
++385 (0)1 48 28 033

fax: ++385 (0)1 48 44 600
e-mail: ravnopravnost@prs.hr
<http://www.prs.hr>